

**TC.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI**

GAP ULUSLARARASI TARIMSAL ARAŞTIRMA VE EĞİTİM MERKEZİ

Tarımsal Ekonomi ve Politika Araştırmaları Bölüm Başkanlığı

GAPUTAEM GÜNCEL

Pamuk Raporu / Nüsha 2

ARALIK 2013 - YIL:1 SAYI:1 / ISSN :2148-1962.

PAMUK PİYASASI ÖZETLERİ

2011/2012 pazarlama yılından (PY) sonra görülen ekim alanlarındaki azalma daha karlı olan mısır, soya fasulyesi, buğday ve fıstık üretimine doğru kaymıştır. 2012/2013 PY'nda ekim alanlarının bir önceki PY'na % 5,5 oranında azalma göstereceği tahmin edilirken, 2013/2014 PY'nda % 7,7 oranında bir azalmanın olacağı öngörülmektedir. Büyüyen Çin tekstil sanayinin tekstil ürünleri tüketiminin de artacağı öngörülmektedir. Ancak Çin'in pamuk stokları düşünüldüğünde piyasada ciddi bir alıcı olmayacağı buna rağmen piyasanın şekillenmesi açısından önemli bir etken olacağı tahmin edilmektedir (National Cotton Council of America, 2013).

2013/2014 PY'nda dünya pamuk üretiminin bir önceki sezona göre % 3,4 azalarak 26 milyon ton olacağı öngörülmektedir. Ekilen alanların ise en yüksek kaydedilen 2010/2011 PY'ndan beri en düşük seviyesine ineceği öngörülmektedir. 2013/2014 PY'nda dünya pamuk tüketiminin 24 milyon ton olacağı öngörülmektedir. Dünya pamuk tüketiminin % 72'sini sağlayan Çin (% 49), Hindistan (% 29,2), Pakistan (% 14,3) ve Türkiye (% 7,9)'dir. Ancak bu ülkelerinde 2009/2010 PY'ndan bu yana tüketimleri düşmektedir. 2009/2010 PY'ndan 2013/2014 PY'na % 20 oranında bir düşüş görüleceği öngörülmektedir. 2011/2012 PY için beklenen tüketim tahminlerin altında gerçekleştiğinden 2012/2013 PY ve 2013/2014 PY için stoklarda rekor seviyede artış bekleniyor.

Son yıllarda üretimde Hindistan'ın dünya pamuk piyasasındaki rolü büyümektedir. Öyle ki Hindistan'ın 2009/2010 PY'nda pamuk üretimi 5,2 milyon ton iken tüketimi 10,3 milyon tondur. Ancak 2011/2012 PY'nda pamuk üretimi 6 milyon ton iken tüketimi 4,3 milyon tondur. Hindistan günümüzde değişen iç piyasadaki arz ve kullanıma göre hem baş ihracatçılardan hem de ithalatçılardan olmaktadır (USDA, 2013).

DÜNYA PAMUK PİYASASI

Pamuğun, tahıllar ve yağlı tohumlu bitkiler gibi alternatif olan ürünlerle yaşadığı fiyat rekabeti ve üretim maliyetlerinin artışı, 2006/2007 PY'ndan 2009/2010 PY'na kadar dünya pamuk üretimini bu üç PY boyunca 34,6 milyon tondan 22,3 milyon tona kadar gerilemiştir. Ancak 2011/2012 PY'nda üretim artış trendine girmiş ve bir önceki PY'na göre % 16 oranının üzerinde bir artışla yaklaşık 26 milyon tona yükselmiştir. Ancak ekilen alanların azalması ve düşen verim oranları dikkate alındığında 2012/2013 PY'nda dünya pamuk üretiminin 26,6 milyon tona gerileyeceği tahmin edilirken 2013/2014 PY'nda da bu azalış trendinin devam ederek üretimin 25,7 milyon tona gerileyeceği öngörülmektedir.

Tablo 1. Dünya pamuk bilgileri (bin ton)¹

	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013 ²	2013/2014 ³
Üretim	23.501	22.245	25.869	27.838	26.637	25.723
Tüketim	23.865	25.518	24.504	22.796	23.492	23.586
İhracat	6.606	7.795	7.635	9.848	10.165	8.584
İthalat	6.644	7.925	7.721	9.758	9.762	8.579
Baş. stok.	12.313	11.996	8.730	10.072	15.045	17.784
Bit. stok.	11.996	8.730	10.072	15.045	17.784	19.921

Kaynak:ICAC, Pamuk Dünya İstatistikleri, 2013.

¹ Pazarlama Yılı İtibariyle

² Eylül Ayı Tahmini (19.09.2013)

³ Eylül Ayı Öngörüsü (19.09.2013)

Dünyada en çok pamuk tüketen ülkeler, yine en çok üretim payına ve pamuğu işleme kapasitesine sahip olan Çin, Hindistan ve Türkiye gibi üretimi de yoğun olan ülkelerdir (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 2013). 2009/2010 PY'nda üretimde yaşanan % 5,3 oranındaki düşüşe karşın tüketimdeki % 7 oranındaki artış, stokları 1994/1995 PY'ndan sonra 8,7 milyon ton ile en düşük seviyeye taşımıştır. Ancak 2010/2011 PY'ndaki üretim düşüşünün etkisiyle artan pamuk ihraç fiyatları tüketimi düşüşe geçirerek 2011/2012 PY'nda 23 milyon seviyelerine geriletmiştir. 2012/2013 PY'nda tüketimin 23,5 milyon ton olacağı tahmin edilirken, 2013/2014 PY'nda 23,6 milyon ton olacağı öngörülmektedir.

Tablo 2. Önemli üretici ülkelere göre Dünyada pamuk ekiliş ve üretim miktarı¹⁻⁴

EKİM ALANI (BİN HA)				ÜRETİM (BİN TON)			
Ülke	2012/2013 ²	2013/2014 ³	Toplam içindeki % payı ⁴	Ülke	2012/2013 ²	2013/2014 ³	Toplam içindeki % payı ⁴
1 Çin	4.975	4.727	14,6	1 Çin	7.300	7.284	27,4
2 Hindistan	11.760	11.878	34,5	2 Hindistan	6.094	6.368	22,9
3 ABD	3.793	3.149	11,1	3 ABD	3.770	2.808	14,2
4 Pakistan	2.960	2.914	8,7	4 Pakistan	2.204	2.151	8,3
5 Brezilya	894	1.001	2,6	5 Brezilya	1.275	1.500	4,8
6 Özbekistan	1.285	1.246	3,8	6 Özbekistan	1.000	1.000	3,8
7 Türkiye	442	400	1,3	7 Türkiye	999	908	3,8
8 Avustralya	496	397	1,5	8 Avustralya	550	461	2,1
9 Türkmenistan	525	550	1,5	9 Türkmenistan	335	311	1,3
10 Burkino Faso	586	557	1,7	10 Burkino Faso	260	247	1,0
Diğer	6.406	6.047	18,8	Diğer	2.850	2.685	10,7
Dünya	34.122	32.866	100,0	Dünya	26.637	25.723	100,0

Kaynak:ICAC, Pamuk Dünya İstatistikleri, 2013.

¹ Pazarlama Yılı İtibariyle

² Eylül Ayı Tahmini (19.09.2013)

³ Eylül Ayı Öngörüsü (19.09.2013)

⁴ Veriler 2012/2013 pazarlama yılına göre sıralanmıştır.

Pamuk dünya üzerinde çeşitli ülkelerde yetiştirildiği gibi özellikle Asya ve Amerika kıtasında yoğunlukla yetiştiriciliği yapılmaktadır. Dünyada 2012 yılında 12,2 milyon ha ile en çok ekim alanına sahip olan ülke Hindistan'dır. Onu 5,5 milyon ha ile Çin, 3,8 milyon ha ile ABD takip etmektedir. Ancak Çin de yaşanan üretim maliyetlerinin artışı ve çiftçilerin daha karlı olan tahıl ekimine yönelmesi ekim alanlarının yıldan yıla düşüş trendi göstermeye başlamasına sebep olmuştur. Buna bağlı olarak 2012/2013 PY'nda da bu trendin devam edeceği ve 4,9 milyon tona gerileyeceği tahmin edilmektedir. Dünya üretiminin yarısını Çin (% 27,4) ve Hindistan (% 22,9) karşılamaktadır. Ardından ABD % 14,2 oranı ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Dünya ekim alanlarında önemli artışlar olmamasına rağmen, yüksek verimli melez tohumların kullanımı ve modern tarımsal tekniklerin artışı sonucu dünya pamuk veriminde artış görülmektedir. Son 20 yılda dünya pamuk verimi % 42,5 oranında artış göstermiştir. 2008/2009 PY'nda ise 767 ton/ha olan dünya pamuk verimi 2011/2012 PY'nda % 1 artışla 771 ton/ha olmuşken, 2012/2013 PY'nda % 2 artarak 781 ton/ha yükseleceği tahmin edilmektedir. Dünya pamuk veriminin üzerinde olan ülkemiz pamuk veriminde son 20 yılda yaklaşık % 5 oranında artış görülmüştür. 2013/2014 PY'nda bu oranın 1.161 ton/ha olacağı öngörülmektedir.

Tablo 3. Ülkeler bazında dünya pamuk verimi¹⁻⁴ (ton/ha)

Sıra No	Ülke	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013 ²	2013/2014 ³
1	Avustralya	2.006	1.861	1.522	1.996	2.260	2.269
2	İsrail	1.667	1.762	1.860	1.930	1.786	1.821
3	Meksika	1.235	1.313	1.357	1.407	1.511	1.452
4	Çin	1.311	1.300	1.239	1.407	1.467	1.541
5	Brezilya	1.439	1.429	1.400	1.339	1.426	1.498
6	Türkiye	986	1.105	1.235	1.384	1.109	1.161
7	Suudi Arab.	1.263	1.206	1.071	1.140	1.100	976
8	ABD	911	871	910	886	994	892
9	Yunanistan	960	919	720	933	930	937
44	Mısır	795	785	869	821	895	870
	Dünya	767	737	771	771	781	783

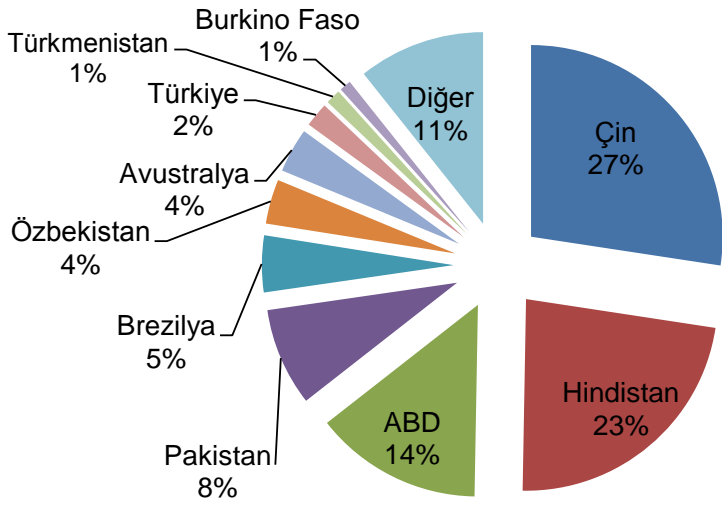
Kaynak:ICAC, Pamuk Dünya İstatistikleri, 2013.

¹ Pazarlama Yılı İtibariyle

² Eylül Ayı Tahmini (19.09.2013)

³ Eylül Ayı Öngörüsü (19.09.2013)

⁴ Veriler 2012/2013 pazarlama yılına göre sıralanmıştır

Grafik 1. Üretici ülkelerin üretimdeki payları (%)

Dünya Pamuk üretiminin yarısını Çin (%27) ve Hindistan (% 23) gerçekleştirmektedir. Üçüncü sırada ABD % 14 üretim payı ile yer alırken, Pakistan % 8 ile dördüncü sıradadır.

Kaynak: ICAC, Pamuk Dünya İstatistikleri, 2013.
*2012/2013 pazarlama yılı itibarıyla

Pamuk dış piyasa fiyatlarının oluşmasında en önemli etken, dünya pamuk üretimini elinde bulunduran ülkelerin (ABD, Çin, Hindistan gibi) üretim miktarları ve stoklarıdır. Ayrıca yün, tiftik, sentetik iplik gibi dokuma sanayine yönelik liflerin üretim miktar ve fiyatları, ülkeler arası anlaşmalar ülkelerin diğer ülkelere karşı dış ticaret dengelerinin kurulmasında aldıkları tedbirler ve doların diğer ülke paraları karşısındaki değeri de fiyatları etkilemektedir (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 2013).

Tablo 4. Üretici ülkelerin pamuk ihraç fiyatları (\$/kg)¹

Yıl	Cotlook A Endeks	ABD Memphis
2008/09	1,32	1,36
2009/10	1,76	1,82
2010/11	3,67	3,73
2011/12	2,15	2,24
2012/13	1,95	2,00

Kaynak: İTB,2013.

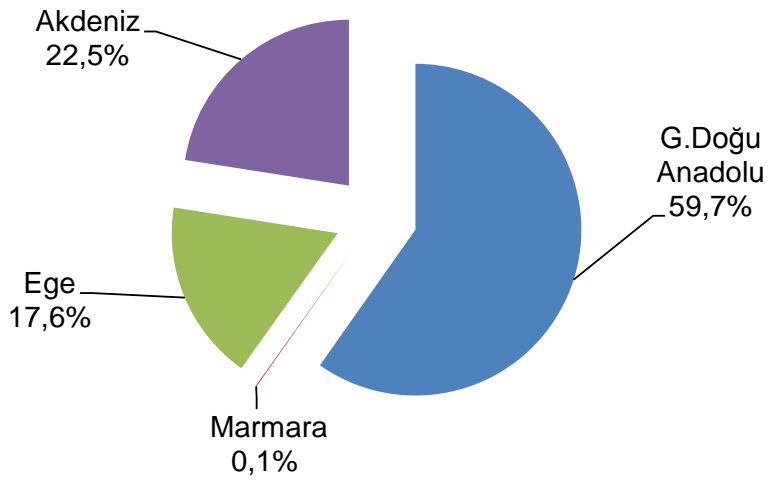
¹ Pazarlama yılı itibarıyla

90'lı yılların ortasında yaşanan verim patlamasının sonucu oluşan yüksek üretim artışı yanında tüketimin aynı oranda artmaması böylelikle stoklarda yaşanan artış fiyatların hızlı bir şekilde düşmesine neden olmuştur. 1994/1995 PY'nda 2,08 \$/kg olan (Liverpool A Endeksi) dünya pamuk fiyatı 2001/2002 PY'nda 0,92 \$/kg' (Cotlook A Endeksi) kadar gerilemiştir. Daha sonraki sezonlarda da dalgalı bir seyir izleyen pamuk fiyatları 2009/2010 PY'nda dünya pamuk tüketiminin üretimi 3,3 milyon ton kadar geçmesi ve ilerleyen sezonda stokların son yılların en düşük seviyesine (8,7 milyon ton) gerilemesiyle birlikte dünya pamuk fiyatları yeniden yükselişe geçerek 2010/2011 PY'nda 3,67 \$/kg gibi tarihi bir rekor seviyeye ulaşmıştır.

Ancak bu PY'ndan sonra üretimde görülen artışlar ve tüketimin düşmesiyle fiyatların yeniden düşük seviyelerde oluşacağı tahminlerini beraberinde getirmiştir. 2011/2012 PY'nda 2,15 \$/kg olan dünya pamuk fiyatı 2012/2013 PY'nda yaklaşık % 10 oranında azalarak 1,95 \$/kg'a düşmüş ancak halen 2009/2010 PY'na oranla yüksek bir seviyede oluşmuştur.

TÜRKİYE PAMUK PİYASASI

Türk ekonomisinin hem iş sahası yaratan ve işsizliğin azaltılmasında yardımcı hem de lokomotif sektörü olan Tekstil, markalaşma ve kalitede aşama kat etmektedir (TSÜAB-TÜRKTED, 2009). Türkiye pamuk sektörü Çin, Hindistan ve Pakistan ile sürekli bir rekabet içerisinde. Ancak bu ülkelerin ucuz hammadde, işçilik ve enerji fiyatları bu rekabeti zorlaştırmaktadır. Diğer yandan bu ülkelerdeki yeni teknolojilerin adaptasyonu, makineleşme ve verim düzeyi yüksek transgenik tohumların kullanımının yaygınlaşması da rekabeti etkilemektedir. Son yıllarda gerek yurtdışı pamuk ihraç fiyatlarının yüksek seyretmesi gerekse yurtiçi fiyatların düşüklüğü üreticilerin daha karlı olan mısır, soya ve sebze gibi alternatif ürünlere yönelmelerine sebep olmaktadır.

Grafik 1. Türkiye pamuk alanları (%)

Ülkemizde 24,3 milyon ha'lık alanda pamuk üretimi gerçekleştirilmektedir. Bu alanın % 59,7'si Güneydoğu Anadolu Bölgemizde gerçekleştirilirken, % 22,5'i Akdeniz Bölgemizde, % 17,6'sı Ege Bölgemizde, % 0,1'i de Marmara Bölgemizde yapılmaktadır.

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim Veri Tabanı, 2013.

Son 10 yıllık dönemde Türkiye lif pamuk üretimi iniş ve çıkışlarla yaklaşık % 10 oranında düşüş göstererek 858 bin tona kadar gerilemiştir. TÜİK verilerine göre son 10 yılın en düşük lif pamuk üretim miktarı 673 bin ton ile 2008/2009 PY'nda gerçekleşmiştir. En yüksek üretim miktarına ise 955 bin ton ile 2011/2012 PY'nda ulaşılmıştır.

Tablo 5. İller Lif Pamuk üretim miktarları

	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013 ¹	%
Şanlıurfa	295.636	247.512	327.830	359.181	352.688	41,1
Aydın	53.616	69.811	84.947	90.157	92.868	10,8
Adana	82.917	101.927	94.373	114.168	88.465	10,3
Hatay	51.401	50.171	87.440	99.866	77.793	9,1
Diyarbakır	60.277	40.015	59.010	72.303	64.784	7,5
Mardin	31.126	34.447	31.055	43.728	42.937	5,0
İzmir	28.377	35.306	44.393	53.370	41.169	4,8
Adıyaman	17.743	19.955	18.708	27.765	24.737	2,9
Gaziantep	7.794	2.199	15.125	21.300	16.869	2,0
Antalya	5.172	5.248	7.315	11.206	11.540	1,3
Türkiye Toplam	673.400	638.250	816.705	954.600	858.400	100,0

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim Veri Tabanı, 2013.

¹ Tahmin

İller düzeyinde lif pamuk üretimine bakıldığında ilk sırada % 41 oranı 353 bin ton ile Şanlıurfa ili yer almaktadır. Ardından çeşitli yıllarda yer değiştirerek % 11 oranı 93 bin ton ile Aydın ve % 10 oranı 89 bin ton ile de Adana ilimiz takip etmektedir. Şanlıurfa ili 2008/2009 PY'ndan 2011/2012 PY'na kadar üretimini arttırarak devam etse de 2012/2013 PY'na % 2 azalmayla 353 bin ton seviyesine ineceği tahmin edilmektedir. Yıllar itibarıyla sıralamaları değişse de Türkiye lif pamuk üretimindeki ilk beş il; Şanlıurfa, Aydın, Adana, Hatay ve Diyarbakır'dır. Bu iller üretimin % 80'ini karşılamaktadır.

Son yıllarda gelişen teknoloji ile modern makinelerin kullanımı ve yüksek verimli çeşitler ve de sertifikalı tohum kullanımına yüksek düzeylerde oluşan pamuk fiyatlarının etkisiyle artan ekim alanları verimi oldukça yüksek düzeylere çıkarmıştır. Türkiye lif pamuk verimi son 10 PY'nda % 22 düzeyinin üzerinde artışla 176 kg/da'a kadar yükselmiştir.

Ancak 2011/2012 PY'ndaki pamuk ekimine olan aşırı talep, kaliteli pamuk tohumu miktarında azalmaya neden olarak yurtiçindeki pamuk tohumu fiyatlarının artmasına neden oldu. Bazı çiftçiler bölgelerine en uygun tohumu bulamadıkları için bulabildikleri tohumu satın almak zorunda kaldılar. Bu durum pamuk verimini olumsuz yönde etkilemiştir (USDA, 2013).

Tablo 6. Türkiye Lif Pamuk verimi (kg/da)

Yıl	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 ¹
Verim (kg/da)	144	146	158	166	164	136	152	170	176	176

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim Veri Tabanı, 2013.

¹ Tahmin

Türkiye pamuk ekilen alanlara bakıldığında son 10 PY’nda yaklaşık % 24 oranında gerileme görülmüştür. Özellikle 2007 yılında yaşanan kuraklık, alternatif ürünlere geçiş ve düşük fiyat seviyeleri bu düşüşü hızlandırmış 2009/2010 PY’nda pamuk ekilen alanlar toplamı 4,2 milyon tona kadar düşmüştür. Ancak üretimin tüketimi karşılayamadığı 2010/2011 PY’nda yükselen fiyatların etkisiyle ekim alanları yeniden artışa geçerek 2004/2005 PY seviyeleri yakalanmıştır.

Tablo 7. Pamuk alanları kullanımı ve Türkiye oranı

Ürün adı	Diyarbakır Ekilen alan(dekar)	Türkiye Ekilen alan(dekar)	% oran
2008	505.186	4.950.000	10,2
2009	305.546	4.200.000	7,3
2010	374.195	4.806.500	7,8
2011	451.228	5.420.000	8,3
2012	405.940	4.884.963	8,3

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim Veri Tabanı, 2013.

Özellikle Çukurova ve Ege Bölgesinde 2012/2013 PY’nda ise oluşan yüksek üretim maliyetleri ve düşen fiyatlar üreticileri daha karlı olan mısır, soya fasulyesi ve sebze üretimine geçmelerine sebep olmuştur. GAP Bölgesinde ise mısır üretiminin zorlu yaz sıcaklarından etkilenmesinden ötürü pamuk ekimine geçen üreticilerde oluşan bu durum karşısında memnuniyetsizdirler (USDA, 2013).

Sorumluluk alanımıza giren 11 ilin pamuk ekilen alanları toplamı, Türkiye ekilen alanları toplamının (4,9 milyon da) % 6’sını oluşturmaktadır. Üretim yapılan illere bakıldığında GAP illeri olduğu görülmektedir. 11 il içerisinde ekilen alan (2,1 milyon da) ve lif pamuk üretimi (353 bin ton) en yüksek olan ilimiz Şanlıurfa’dır. Tek başına Türkiye ekilen alanlarının % 42,3’ünü lif pamuk üretiminin de % 41,1’ini gerçekleştirmektedir. Diyarbakır ili ikinci sırada 65 bin ton üretim miktarı ile Mardin ili de 43 bin ton üretim miktarı ile üçüncü sıradan takip etmektedir. İller arasında en yüksek lif verimine sahip olan 176 kg/da ile Mardin ilidir. Hemen ardından 175 kg/da ile Adıyaman ili ikinci olarak gelmektedir.

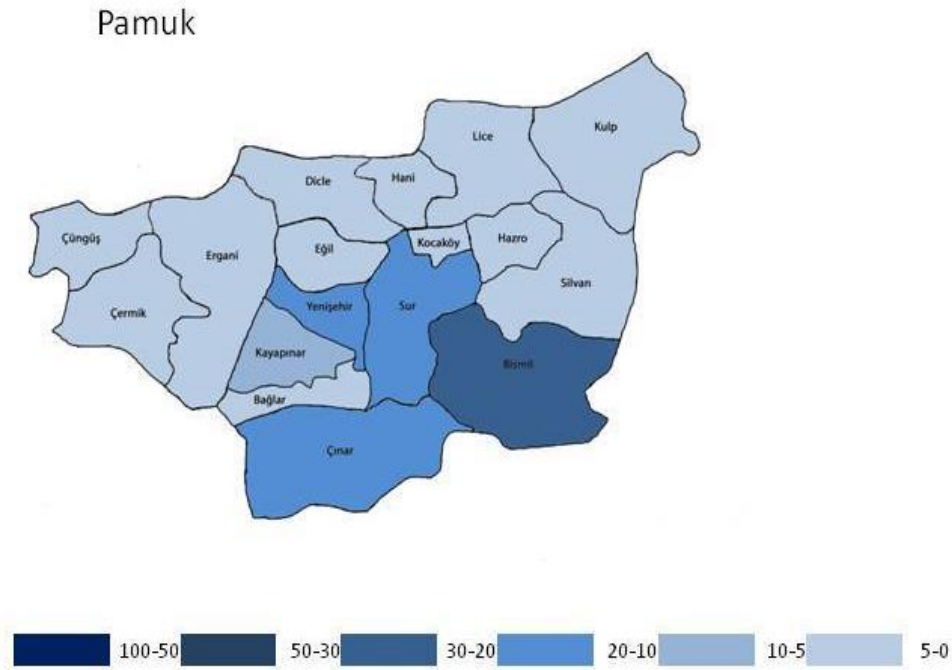
Tablo 8. Sorumluluk alanımıza giren 11 İl’in pamuk verileri

2012/2013 Pazarlama Yılı	PAMUK				Verim ¹ (Kg / Dekar)
	Ekilen alan (Dekar)	Çiğit	Üretim (Ton) Kütlü	Lif	
Şanlıurfa	2.067.928	564.321	953.246	352.688	171
Diyarbakır	405.940	103.655	175.091	64.784	160
Mardin	243.388	68.697	116.042	42.937	176
Adıyaman	141.000	39.575	66.851	24.737	175
Şırnak	48.065	12.138	20.504	7.586	158
Batman	11.500	3.030	5.118	1.893	165
Siirt	2.600	647	1.092	404	155
Elazığ	-	-	-	-	-
Malatya	-	-	-	-	-
Bitlis	-	-	-	-	-
Hakkari	-	-	-	-	-
TOPLAM	2.920.421	792.063	1.337.944	495.029	-

Kaynak: TÜİK Bitkisel Üretim Veri Tabanı, 2013.

¹ Lif verimidir.

Diyarbakır ili 2012/2013 PY’ndaki toplam lif pamuk üretimi 65 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Diyarbakır ili ilçeleri lif pamuk üretimine bakıldığında ilk sırada Bismil (% 29) 19 bin ton ile, daha sonra Yenişehir (% 21) 14 bin ton, Çınar (% 20,6) 13 bin ton ve Sur ilçesi (% 10,5) 7 bin ton ile toplam üretimin % 80’inden fazlasını gerçekleştirmektedir

Şekil 1. Diyarbakır İli İlçelerindeki pamuk üretimi (bin ton)

Kaynak: TÜİK Bitkisel Üretim Veri Tabanı, 2013.

Pamuk üretiminde yüksek girdi maliyeti, üreticinin rekabet gücünü olumsuz etkileyen temel faktörlerden biridir. Pamukta girdi/ürün fiyatı paritesi girdiler aleyhine artmasının yanı sıra sübvansiyonlu ithalatında etkisiyle 'ortalama iç piyasa fiyatı' maliyeti karşılama konusunda yetersizdir. Bu nedenle devlet destekleri ile aradaki fark dengelenmeye çalışılmaktadır (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 2013).

Ancak dünya fiyatlarıyla paralel seyreden yurtiçi pamuk fiyatları yine de üreticiyi koruma amaçlı dünya fiyatlarından yüksek oluşmaktadır. 2008/2009 PY'nda yaşanan küresel ekonomik kriz, pamuk tüketim ve ithalatını önemli ölçüde kısıtlamıştır. Fiyatların düşük seviyelerde seyretmesiyle üreticiler pamuk üretiminden kaçmışlar ve üretim düşmeye başlamıştır. 2009/2010 PY'nın sonunda krizin etkilerinin azalmaya başlamasıyla yeniden küresel ticarete canlanma meydana gelmiş, ancak üretimin tüketimi karşılayamamasından dolayı dünya pamuk ihraç fiyatları yeniden yükselişe geçmiştir. 2008/2009 PY'nda 1,32 TL/kg olan dünya pamuk ihraç fiyatı 2010/2011 PY'nda % 178 artışla 3,67 TL/kg'a kadar yükselmiştir.

ÜFE tabi olan pamuk fiyatları 2012/2013 PY'nda 1,26 TL/kg iken dünya fiyatı 1,95 TL/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 9. Üretici fiyatı-ÇEGF-borsa fiyatı-dünya fiyat değişim tablosu¹ (TL/Kg)

Yıllar	ÜFE	ÇEGF ²	Borsa Fiyatı ³	Dünya Fiyatı ⁴
2008/2009	1,30	0,71	1,37	1,32
2009/2010	1,66	0,82	2,97	1,76
2010/2011	2,06	1,77	5,53	3,67
2011/2012	1,36	1,20	3,73	2,15
2012/2013	1,26	1,18*	3,62	1,95

1 Pazarlama yılı ve aylar itibarıyla ortalama fiyatlardır.

2 Çiftçi Eline Geçen Fiyatlar Diyarbakır İline göre esas alınmıştır.

3 İzmir Ticaret Borsası pamuk satış fiyatıdır.

4 Cotlook A Endeks fiyatlarıdır. Dönüşümler Merkez Bankası \$ kuru üzerinden yapılmıştır.

*4 aylık.

Tablo 10. GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma Ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü Tarafından Geliştirilen Çeşitler

GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma Ve Eğitim Merkezi Müdürlüğünce yapılan ıslah çalışmaları sonucu elde edilen önemli çeşitlere ilişkin bilgiler aşağıdadır.

KAR TANESİ	
Tescil Yılı	2011
Bitkisel Özellikleri	-Bitki Şekli : Konik -Bitki Boyu : Orta (80-85 cm) -Yaprak Şekli : Palmiye -Yaprak Yoğunluğu : Orta Yoğunlukta -Çiçek Taç Yaprak Şekli : Krem -Koza Şekli : Oval ve orta büyüklükte
100 Tohum Ağırlığı (gr)	10,83
Tarımsal Özellikleri	-Yüksek verimli, Güneydoğu Anadolu Bölgesi yüksek sıcaklık ve kurak koşullarına uygun, su stresine tolerant -Fırtınaya Dayanıklı (Makineli hasat İçin) -Yatmaya Dayanıklı (Makineli hasat İçin) -Orta-Erkenci (İlk el toplama oranı % 87.18)
Verim Özellikleri	-Çırcır Randımanı : % 40,65 -Lif Uzunluğu : 29,26 mm -Lif Kopma Dayanıklılığı : 31,77 g/tex -Lif İnceliği : 4,51 micronaire
Hastalık Durumu	-Bölgede Pamukta önemli bir hastalık olan <i>Verticillium solgunluğuna</i> tolerant. -Bölgede son dönem pamuk zararlısı olarak bilinen yaprak pireleri (<i>Empoasca</i>) ya karşı tolerant.

Kaynak: GAP UTAEM, 2013.

DİCLE 2002	
Tescil Yılı	2002
Bitkisel Özellikleri	-Adaptasyon yeteneği çok yüksek olup verim potansiyeli mükemmeldir. -Erkenci bir çeşittir, ekimden 110-115 gün sonra ilk kozasını açmaktadır. -İlk el toplama yüzdesi % 75-80 dir. -Yaprakları orta tüylüdür. -Çırcır randımanı iyidir. (%38-40) -İri kozalıdır. -Makine ile hasada uygundur.
Lif Kalitesi	-Lif kopma dayanıklılığı 26-29 gr/tex -Lif İnceliği 3,9-4,5 micronaire -Lif Uzunluğu 27,5-28,5 mm ile tekstil sanayinin aradığı ölçülerdedir. -II.ürün ekimlerinde kullanılabilecek erkenci bir çeşittir.
Tarımsal Özellikleri	-Oldukça yüksek verimlidir. -Hasada yakın dönemlerde azotlu gübre uygulamasından kaçınılmalıdır. -Hasat zamanı yaklaştığında sulama azaltılmalıdır. -Sıra üzeri 20 cm olacak şekilde ekilebilen oldukça iyi bir çeşittir.
Verim Özellikleri	
Hastalık Durumu	-Solgunluğa neden olan <i>Verticillium ve Fusarium wilt.</i> hastalıklarına karşı toleranttır. -Yaprakları tüylü olduğu için emici zararlılara karşı (<i>Örn: Empoasca, Thrips</i>) dayanıklıdır.

Kaynak: GAP UTAEM, 2013.

KAYNAKLAR

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 2013., Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, 2012 Pamuk Raporu.

http://eski.gtb.gov.tr/assets/content/Kooperatifcilik/05_Bilgi_Bankas%C4%B1/10_Raporlar/2012%20%C3%9Cr%C3%BCn%20Raporlar%C4%B1/2012%20Y%C4%B1%C4%B1%20Pamuk%20Raporu.pdf

ICAC, 2013. International Cotton Advisory Committee veri Tabanı.

<https://icac.generation10.net/>

İTB,2013. İzmir Ticaret Borsası Bültenleri

www.itb.org.tr

TÜİK, 2013a. Tarım İstatistikleri (Bitkisel Üretim İstatistikleri, Bitkisel Ürünler Denge Tabloları)

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1001

TÜİK, 2013c. Üretici Fiyatları Endeksi veri tabanı

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1076

TSÜAB, 2009. TSÜAB-TÜRKTED Ortak Çalışma Grupları Grup Raporları, Endüstri Bitkileri Çalışma Grubu, Antalya, 2009.

USDA, 2013a. Cotton and Wool Outlook, 2013.

USDA, 2013b. Turkey Cotton and Products Annual, GAIN Reports, 04.04.2013.

http://gain.fas.usda.gov/Recent%20GAIN%20Publications/Cotton%20and%20Products%20Annual_Ankara_Turkey_4-4-2013.pdf

Hazırlayanlar**Fatoş ÇETİN****Erdal KARADENİZ**

Adres :Silvan Yolu 9. Km PK.72 21110 DİYARBAKIR

Telefon (Müdür):+90 412 326 13 18

Telefon (Santral):+90 412 326 13 23-40 (2 Hat)

Fax:+90 412 326 13 24

Web Sayfamız :www.gaputaem.gov.tr